

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5380/21
13.9.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милинко Трифковић, адвокат из Београда, Призренска 5, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Никола Секулић, адвокат из Београда, Гандијева 144/15, ради утврђења и исплате, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 11019/19 од 13.1.2021. године, исправљене решењем истог суда П 11019/19 од 6.7.2023. године у седници већа одржаној дана 13.9.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 11019/19 од 13.1.2021. године исправљена решењем истог суда П 11019/19 од 6.7.2023. године, у другом и петом ставу изреке.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском од 22.12.2020. године. Другим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи на име удела у брачној тековини исплати износ од 5.521,84 евра са законском затезном каматом почев од 24.7.2020. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи на име удела у брачној тековини преко досуђеног износа од 5.521,84 евра, до траженог износа од 16.484,42 евра, исплати износ од још 10.962,44 евра са законском затезном каматом почев од 4.11.2008. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и у делу којим је тражена исплата законске затезне камате на досуђени износ од 5.521,84 евра за период почев од 4.11.2008. године закључно са 23.7.2020. године, такође у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Четвртим ставом изреке констатовано је да је тужба повучена у делу којим је тражено да се утврди да је тужиља АА сувласник са 1/4 идеалних делова непокретности – породичне стамбене зграде уписане у лист непокретности број ... КО ... на кат.парцели бр. ... која се налази у Улици ... у ..., коју

чине посебне грађевинске имовинске целине и то: изграђени помоћни објекат зграде за магацински простор површине 60 м² и објекат радњи изграђене при улици површине 32 м². Петим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 208.500,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење, до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је првостепену пресуду побијао у другом и петом ставу изреке, а како из садржине жалбе произлази из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 бр. 18/20).

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу сагласно овлашћењима прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одредбе члана 386 став 3 истог Закона, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и непротивречна датим разлозима, који несумњиво произлазе из садржине исправа и осталих доказа на којима је заснован чињенични закључак првостепеног суда, па се првостепена пресуда са сигурношћу може испитати, а жалбом туженог се неосновано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку од 26.1.1991. године па све до 1.3.2008. године (а пре брака у ванбрачној заједници почев од 10.9.1989. године). Током трајања заједнице живота парничне странке су живеле у породичној заједници са сада покојним родитељима туженог (тужени је њихов једини законски наследник), у породичном домаћинству у ... у ... Тужиља и тужени су у тренутку заснивања заједнице живота били у радном односу и то тужиља као трговац у продавници текстима “...” до 1996. године, када је остварила право на инвалидску пензију, док је тужени био запослен у “...” до 1994. године, када су отворили трговинску радњу мешовите робе у којој је такође вршена и комисиона продаја. Након што је остварила право на пензију, тужиља се старала о имовини, радила у радњи и обављала друге послове у заједничком домаћинству. Тужени је такође повремено радио у радњи, обављао послове снабдевања радње производима, а једно време је радио и у Родитељи туженог су такође остваривали приходе и то отац тако што је примао пензију, док је мајка туженог повремено радила у радњи и помагала око производње воћа и поврћа које су гајили у заједничком домаћинству и продавали на пијаци, а такође је и обављала друге послове у домаћинству. Према сагласним изјавама странака у њиховој кући новац је стајао на једном месту и када се добије плата или се нешто заради сви су остављали новац на том месту, свако је трошио по потреби и није било никаквог одвајања. Тужиља и тужени немају заједничке деце, док тужиља има двоје деце из претходног брака која су живела са оцем, с тим што је тужиља на име издржавања своје малолетне деце плаћала одређени проценат својих месечних примања. Током трајања заједнице живота парничних странака вршена су улагања у породично домаћинство странака и то у виду занатско грађевинских радова на породичној кући и

дворишту у вредности од 16.484,42 евра, што је утврђено вештачењем преко судског вештака грађевинске струке. Такође су током трајања брачне заједнице између парничних странака саграђена и два нова објекта – магацин и радња, те је вештачењем вештака грађевинске струке утврђено да укупна грађевинска вредност која обухвата и радове на породичној кући и дворишту, као и грађевинску вредност новоизграђених објеката – магацина и радње укупно износи 33.131,91 евро. Изведеним занатско грађевинским радовима вредност породичне куће је увећана за 19,39% посматрано у односу на стање које је постојало пре извођење тих радова. У новосаграђеном објекту отворена је трговинска радња међовите робе у којој је такође вршена и комисиона продаја, а од продаје робе из радње такође су остваривани приходи. Током трајања заједнице живота парничних странака купљена су и два аутомобила и то марке “Алеко” 1993. и марке “Шкода октавиа” 2004. године.

Током првостепеног поступка међу парничним странкама није било спорно да су породичну кућу у којој су сви чланови породичне заједнице живели у Улици ... у ... саградили родитељи туженог још седамдесетих година прошлог века, дакле пре него што је заснована заједница живота тужиле и туженог. Осим тога, родитељи туженог су у заједничко домаћинство странака уложили своју посебну имовину – мајка туженог, сада покојна ВВ је дана 27.10.1994. године закључила уговор о купопродаји непокретности - земљишта површине 20 ари по цени од укупно 16.000,00 нових динара (што је у време закључења уговора о купопродаји, а имајући у виду Уредбу о новом динару објављену у “Службеног листу СРЈ” бр. 6/94 57/94 којом је уведен нови динар као средство плаћања на територији тадашње СРЈ почев од 24.1.1994. године, представљало противвредност износа од 16.000,00 ДЕМ). Такође, отац туженог, сада покојни ГГ је у току трајања заједнице живота парничних странака, продао непокретност која је представљала његову посебну имовину и то земљиште КП ... КО ... површине 7,85 ари стамбени објекат на истој парцели површине 48м², а према изјави туженог за купопродајну цену од 15.000,00 евра који је износ дат туженом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је оценио да су сада покојни родитељи туженог у заједничко домаћинство уложили средства остварена продајом њихове посебне имовине, да је посебну имовину родитеља туженог чинила и економска база домаћинства – кућа са окућницом коју су изградили пре склапања брака између парничних странака (што није било спорно), па је оценио да је удео сада покојних родитеља туженог двоструко већи од удела парничних странака и да су они допринели стицању заједничке имовине у породичној заједници свако са по 2/6 идеалних делова, све имајући у виду економску базу домаћинства и улагања која су извршена захваљујући њиховој посебној имовини. Удео парничних странака који су заједничком домаћинству доприносили не само личним примањима – плата и пензија, већ и радом у домаћинству, према оцени првостепеног суда је подједнак и износи по 1/6 укупне вредности заједничке имовине чланова породичне заједнице. Стављањем у однос овако утврђеног доприноса чланова породичне заједнице са укупном вредношћу заједнички стечене имовине од 33.131,91 евро – укупна вредност свих изведених грађевинских радова током трајања породичне заједнице, следи да тужиле и туженом на име стицања у породичној заједници припада износ од по 5.521,84 евра, (то је 1/6 износа од 33.131,91 евро), док би удео сада покојних родитеља туженог по основу радног доприноса, увећан за допринос родитеља по основу учешћа материјалне базе и

посебне имовине износио по 11.044,11 евра (то је 2/6 износа од 33.131,91 евра). Како је тужени једини законски наследник својих покојних родитеља, његовом уделу у стицању заједничке имовине прираста и удео који би по истом основу припао његовим родитељима да нису преминули пре деобе заједничке имовине. Стога је имајући у виду све изнето, а применом одредбе члана 195, 176 став 2 и 180 став 2 Породичног закона првостепени суд делимично усвојио тужбени захтев тужиље и обавезао туженог да јој на име њеног удела у стицању заједничке имовине у породичној заједници исплати износ од укупно 5.521,84 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Вредност имовине стечене у породичној заједници странака и сада покојних родитеља туженог од укупно 33.131,91 евра утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке др Сузанае Копривице, с тим што је суд прихватио вредност имовине утврђене у допуни налаза вештака од 24.7.2020. године којим је вештак кориговала вредност изведених грађевинских радова у складу са примедбама странака.

Одлука о законској затезној камати донета је применом одредбе члана 395 Закона о облигационим односима и члана 4 Закона о затеној камати (“Сл. гл РС” бр. 119/2012), а камата је досуђена почев од 24.7.2020. године као дана вештачења када је и утврђена вредност заједничке имовине чланова породичне заједнице, према ценама на дан вештачења, па до исплате, због чега је и захтев за исплату законске затезне камате за период од 4.11.2008. године до 23.7.2020. године као неоснован одбијен.

Полазећи од правила о терету доказивања садржаног у одредбама члана 7 тачка 228 и 229 и 231 Закона о парничном поступку суд је одбио захтев тужиље за исплату новчане противвредности покретних ствари – два аутомобила и то марке “Алеко” купљен 1993. године и марке “Шкода Октавија” купљен 2004. године, угаоне гарнитуре и другог намештаја, будући да тужиља није пружила одговарајуће доказе (у виду вештачења од стране вештака одговарајуће струке) којима би се утврдиле спорне висине наведених покретних ствари према ценама на дан пресуђења.

Како је тужиља поднеском од 22.12.2020. године повукла тужбу којом је тражила да се утврди да је сувласник са 1/4 идеална дела непокретности ближе наведене у четвртом ставу изреке побијане пресуде, првостепени суд је применом одредбе члана 202 став 2 Закона о парничном поступку утврдио повлачење исте одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Одлука којом је дозвољено преиначење тужбе повећањем тужбеног захтева учињеном поднеском од 22.12.2020. године донета је применом одредбе члана 199 Закона о парничном поступку.

Према оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата и другостепени суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, на исте упућује.

Закључак првостепеног суда о висини удела тужиље од 1/6 укупне вредности заједничке имовине чланова породичне заједнице, као и његов новчани израз у износу

од 5.521,84 евра, резултат је правилне примене члана 8 Закона о парничном поступку, а не паушалне оцене како се жалбом потенцира. Наиме, према одредби члана 8 Закона о парничном поступку суд закључак о спорним чињеницама изводи на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, те по свом уверењу као доказане узима оне чињенице које су од значаја за доношење одлуке о постављеном захтеву. Дакле, наведеном одредбом члана 8 Закона о парничном поступку успостављено је као доминантно начело слободне оцене изведених доказа – што значи да се сваком врстом доказног средства може утврђивати свака чињеница. Стога се жалбом туженог неосновано указује да је суд без икаквих доказа паушално и произвољно утврдио удео тужиле, будући да је закључак свуда о овој спорној чињеници резултат оцене свих изведених доказа као целине, а не само налаза и мишљења судског вештака, како то тужени жалбом наглашава. Искривљање удела тужиле у имовини стеченој у породичној заједници коју су сачињавала четири члана у облику разломка и његов новчани израз једноставна је математичка операција која подразумева познавање рачунских операција на нивоу знања стечених током обавезног основног образовања, па је суд неспорно стечена знања из математике на нивоу основне школе применио приликом утврђивања висине удела тужиле, а полазећи од налаза и мишљења вештака грађевинске струке којим је поуздано утврђена вредност стечене имовине током трајања породичне заједнице, као полазна основа за одређивање висине удела њених чланова. За закључак о висини удела тужиле како у разломку тако и у новчаној противвредности, првостепени суд је противно наводима жалбе дао јасне и логичне разлоге, које као правилне прихвата и другостепени суд, па се жалбом неосновано указује да су разлози о овим битним чињеницама изостали и да су нејасни.

Дакле, приликом израчунавања удела првостепени се суд користио овлашћењем које извири из одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, па се жалбом туженог неосновано указује да је нејасно којом рачунацом и методом се суд користио када ни судски вештак ову рачуницу није одредио. Мишљење вештака само је један од доказа на којима је суд засновао свој закључак о овој спорној чињеници, а с обзиром на правило о слободној оцени доказа - што значи да законом није прописано степеновање појединих врста доказних средстава по њиховој претпостављеној доказној вредности, логично је да у конкретном случају, имајући у виду да суд своју одлуку заснива на свим изведеним доказима, првостепени суд није имао обавезу да се о спорној чињеници о висини удела тужиле у стицању имовине у породичној заједници руководи искључиво налазом и мишљењем вештака.

Противно наводима жалбе туженог, чињенично стање је доказима изведеним сходно члану 7 став 1 и члану 228 Закона о парничном поступку у вези са чланом 229 став 2 истог закона, правилно и потпуно утврђено, а утврђене чињенице недвосмислено произлазе из изведених доказа – јавних исправа, исказа сведока и парничних странака, налаза и мишљења вештака, а наводима жалбе туженог утврђено чињенично стање није доведено у сумњу.

Неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд погрешно утврдио време трајања заједнице живота између парничних странака, с обзиром да су и парничне странке и саслушани сведоци, били сагласни у својим исказима да је

ванбрачна заједница између странака отпочела крајем 1989. године, да је брак међу њима закључен 1991. године и разведен 2008. године. Супротно наводима жалбе да је тужилаца самовољно напустила породично домаћинство још 2002. године, и тужилаца у свом исказу и сведок ДД саслушана на рочишту одржаном дана 11.4.2012. године на чији исказ се за наведену тврдњу жалба позива, навеле су да је тужилаца избачена из куће 2008. године, а не 2002. године како се жалбом тврди.

Неосновано се жалбом туженог наглашава значај чињенице да је тужилаца била болесна (операција тумора 1996. године) будући да сви изведени докази потврђују као правилан закључак првостепеног суда да је тужилаца и након наведене операције наставила да обавља послове у кући, на пољопривредном имању, да ради у продавници (сведоци чак наводе да је она највише радила у продавници, јер нико други није знао да ради на каси).

Следом наведеног, у ситуацији када није било доказа о висини зарада туженог и његовог оца (исказима сведока и странака је потврђено да је тужени био у радном односу, те да је његов отац имао пензију), а код несумњиво утврђених чињеница да су сви чланови породичне заједнице радом – у продавници и у заједничком домаћинству доприносили стицању имовине, правилно је првостепени суд сматрао да је допринос родитеља туженог 2/6 делова (дупло већи од доприноса парничних странака) с обзиром да су у стицању заједничке имовине учествовали и својом посебном имовином. Стога код подједнаког учешћа радом свих чланова породичне заједнице, преосталих по 1/6 идеалних делова новостворене имовине одмерени као допринос парничних странака представља учешће у стицању оствареним примањима (плата, инвалидска пензија тужилце, односно плата туженог), па је и према оцени другостепеног суда допринос парничних странака правилно одмерен. Овакав закључак првостепеног суда није доведен у сумњу наводима жалбе да тужилаца због операције није радила у заједничкој радњи с обзиром да су сви саслушани сведоци навели управо супротно – да је тужилаца радила у продавници и након операције. Такође су без утицаја и наводи жалбе којима се указује да су тужилина примања била ниска те да недостају докази о висини остварене зараде у периоду од 1991. до 1996. године, када се има у виду да током првостепеног поступка нису достављени докази о приходима које је током трајања заједнице живота са тужилом остваривао тужени, што свеукупно посматрано потврђује закључак првостепеног суда о подједнаким уделима у стицању.

Првостепени суд је поступајући по примедбама другостепеног суда расправио сва спорна питања на која му је указано, али у границама доказа које су парничне странке предложиле, па је чињенична грађа на основу које је донета одлука, а супротно жалбеним наводима, резултат правилне примене одредаба члана 7, 8, 228 и 231 Закона о парничном поступку. У конкретном случају правилно је првостепени суд полазећи од одредбе члана 195 Породичног закона и налога другостепеног суда узео у обзир радни допринос свих чланова породичне заједнице, доприносе чланова породичне заједнице коју су остваривали зараду, као и унету посебну имовину родитеља туженог, па је наведене доприносе ставио у однос са грађевинским вештачењем утврђеном вредношћу имовине која је стечена током трајања ове заједнице, због чега се жалбом неосновано истиче да је утврђени допринос одређен произвољно. Одсуство доказног предлога о чињеници коју тужени у жалби износи - да тужилаца није била способна за

рад, наводе жалбе о значају ове чињенице чини ирелевантним.

Одлука о трошковима поступак донета је правилном применом одредаба члана 153 и 154 и 163 Закона о парничном поступку који су правилно одмерени према вредности усвојеног дела тужбеног захтева и важећој Адвокатској тарифи на дан пресуђења.

Жалбом тужене се неосновано указује да је првостепени суд погрешно сабрао досуђене трошкове за предузете радње од стране пуномоћника адвоката, будући да збир појединачно наведених трошкова на име ангажовања адвоката за заступање тужиље одговара и висини одређеној Адвокатском тарифом, а и математички је тачан. Такође се неосновано указује да је погрешно примењено материјално право приликом доношења одлуке о камати на трошкове, јер је иста досуђена од извршности одлуке, што је у складу са одредбом члана 277 став 1 и члана 324 став 2 Закона о облигационим односима.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и чланом 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић